
ADVIES

Overeenkomst betreffende de procedure inzake het geactualiseerd tariefvoorstel 2023 - 2026 van Vivaqua

Aanvrager	BRUGEL
Aanvraag ontvangen op	13 januari 2023
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu dringende aanhangigmaking
Advies uitgebracht door de Raad van Bestuur van	31 januari 2023
Advies bekrachtigd door de Plenaire vergadering van	15 februari 2023

Vooraf

Overeenkomstig de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid (hierna de ordonnantie « waterkader » genoemd) is BRUGEL belast met de goedkeuring van de tariefmethodologieën van de wateroperatoren in Brussel. Deze procedure voorziet in een aanhangigmaking bij Brupartners en het Comité van watergebruikers.

Brupartners heeft al verschillende adviezen uitgebracht met betrekking tot de ontwerpen van tariefmethodologieën die op de waterdiensten van toepassing zijn :

- Op 19 februari 2020, het advies betreffende de ontwerpen van tariefmethodologieën die vanaf 1 januari 2021 voor de waterdiensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toepasbaar zijn ([A-2020-005-ESR](#)) ;
- Op 19 maart 2020, het addendum bij het advies A-2020-005-ESR van 19 februari 2020 betreffende de ontwerpen van tariefmethodologieën die vanaf 1 januari 2021 voor de waterdiensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toepasbaar zijn ([A-2020-010-ESR](#)) ;
- Op 19 november 2020, het advies [A-2020-051-BRUPARTNERS](#) betreffende de verzoeken van VIVAQUA en de BMWB tot indexering van hun tarieven ;
- Op 18 maart 2021, het advies betreffende de ontwerpen van tariefmethodologieën die vanaf 1 januari 2022 voor de waterdiensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toepasbaar zijn ([A-2021-020-BRUPARTNERS](#)).

Op 21 december 2022 heeft VIVAQUA een geactualiseerd tariefvoorstel (GTV) ingediend door zich te beroepen op het geval van uitzonderlijke omstandigheden met de volgende motivering : « *De stijging van de inflatie, die eind 2021 begon en in 2022 aanhield, waarvan de gevolgen in 2023 nog duidelijker zullen worden, veroorzaakt een aanzienlijk verschil tussen de reële indexeringscoëfficiënt en de geraamde indexeringscoëfficiënt die wordt toegepast op de geraamde kosten waarmee in het tariefvoorstel rekening wordt gehouden. Omdat deze omstandigheden totaal onvoorspelbaar waren, konden ze niet in aanmerking worden genomen bij de berekening van de evolutie van de kosten op het moment dat het tariefbudget werd opgemaakt. Op basis hiervan dient VIVAQUA bij Brugel een voorstel in om de geraamde indexeringscoëfficiënten waarmee rekening werd gehouden in het tariefvoorstel 2022-2026 aan te passen, en dit wegens uitzonderlijke omstandigheden* ».

Daarenboven is een GTV nodig gelet op de situatie van VIVAQUA wat betreft de naleving van de criteria van de Europese Investeringsbank (EIB). Volgens de berekeningen van VIVAQUA zullen de ratio's EBITDA¹/schulddienst en netto financiële schulden/EBITDA in 2022 niet worden nageleefd en evenmin in 2023 met de tariefverhoging waarin het oorspronkelijke tariefvoorstel voorziet.

Door de tarieven te verhogen voorkomt VIVAQUA dat een beroep wordt gedaan op de gewestelijke waarborg en dus op de onmiddellijke terugbetaling van alle of een deel van de bedragen die het Gewest nog aan de EIB verschuldigd is, met name 338 miljoen euro.

¹ *earnings before interest, tax, depreciation and amortization*, in het Nederlands : winst vóór intrest, belastingen, afschrijving en afboekingen.

Dit GTV voorziet derhalve in tariefverhogingen voor particulieren en ondernemingen van 14,50% in 2023, 4,10% in 2024 en 2% in 2025 en 2026. Het zou met terugwerkende kracht op 1 januari 2023 in werking treden.

Advies

1. Algemene beschouwingen

Brupartners betreurt het dat het GTV extreem laat werd ingediend. Hij is van oordeel dat de vastgestelde termijnen het sociaal overleg niet de nodige tijd geven voor een goed verloop ervan.

Brupartners ziet de doelstellingen van de ordonnantie « waterkader » als het creëren van een stabiel en voorspelbaar kader voor particulieren en ondernemingen. Hij kan de onzekerheid die de invoering van geactualiseerde tariefvoorstellen voor het waterbeleid met zich meebrengt dan ook alleen maar betreuren. Bovendien is **Brupartners** bijzonder verontrust over de gevolgen van de door het GTV voorgestelde prijscurve.

In dit verband benadrukt **Brupartners** het belang van duidelijke en coherente communicatie over de verhogingen van de watertarieven in het Brussels Gewest, niet alleen voor het komende jaar, maar ook voor de gehele tariefperiode, zodat de gebruikers zich een volledig beeld zouden kunnen vormen van de financiële gevolgen waarmee zij te maken zullen krijgen.

Hoewel hij de invoering van dit GTV betreurt, neemt **Brupartners** niettemin akte van de elementen die tot de indiening ervan hebben geleid, met name de wens van de actoren om de Brusselse waarborg en de betaling door het Gewest van een aanzienlijke schuld niet te activeren. Hij acht het van essentieel belang dat de financiële situatie van VIVAQUA in de toekomst niet tot het indienen van nieuwe GTV zou nopen.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Sociaaleconomische gevolgen

Brupartners benadrukt dat elke verhoging van de watertarieven negatieve en soms ernstige gevolgen kan hebben voor zowel huishoudens als economische actoren, vooral wanneer de tariefverhoging plaatsvindt in een uiterst ongunstige economische context als gevolg van de energiecrisis.

Derhalve dringt **Brupartners** erop aan dat er een zorgvuldige aandacht aan de economische en sociale gevolgen van watertarifiering zou worden besteed. **Brupartners** wijst er met name op dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de hoogste graad van waterarmoede van België heeft² (21% van de huishoudens leed in 2020 onder waterarmoede) en dat de energie- en waterfacturen vaak bijdragen tot situaties van overmatige schuldenlast van Brusselse huishoudens.

In dit verband wijst **Brupartners** erop dat een lagere waterprijs dan in de andere Gewesten niet als argument kan worden gebruikt om deze prijs te verhogen. De stedelijke context van Brussel laat immers bepaalde opties die in de andere Gewesten kunnen worden overwogen, met name het gebruik van regenwaterputten of plaatselijke putten, niet toe. Bovendien maakt de dichtheid van het stedelijke

² [Barometer van de energie- en waterarmoede 2022, Koning Boudewijnstichting](#)

distributie- en afwateringsnet schaalvoordelen mogelijk. Bovendien heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de hoogste armoedegrade met 25% van de bevolking die in armoede dreigt te vervallen.

Brupartners wijst erop dat dit GTV de kwetsbaarheid van de bevolkingsgroepen die in tijden van crisis het grootste armoederisico lopen, alleen maar zal vergroten. Hij geeft aan dat in het Brussels Gewest tussen januari 2011 en januari 2021 het aantal personen dat een leefloon ontvangt met 65% is gestegen³. **Brupartners** wenst dat deze stijging van de waterprijs voor de laagste inkomens zou worden geneutraliseerd door een verhoging van de sociale tegemoetkoming in dezelfde verhoudingen. Bovendien wenst hij dat deze sociale tegemoetkoming in de toekomst op dezelfde manier als de watertarieven zou worden geïndexeerd. **Brupartners** roept de regering ook op om na te denken over een mechanisme om de drempel-effecten van de sociale tegemoetkoming te beperken of op te heffen.

Brupartners merkt ook op dat de invoering van structureel telewerk een aanzienlijk effect op de huishoudelijke rekeningen van werknemers zou kunnen hebben. Het verbruik van huishoudens zou in 2021 met 2% zijn gestegen ten opzichte van 2020, terwijl de stijging vóór de pandemie ongeveer 1% per jaar bedroeg.

Brupartners wijst ook op het risico voor het Brusselse economische weefsel van de invoering van een GTV, terwijl de Brusselse ondernemingen momenteel geconfronteerd worden met de gevolgen van een onstabiele macro-economische situatie, een torenhoge inflatie en een aanzienlijke stijging van de energie- en grondstoffenprijzen.

De waterprijs vormt een belangrijke kostenpost bij de exploitatie van ondernemingen in bepaalde sectoren. Hoewel zij individuele oplossingen kunnen toepassen (specifieke waterwinningen, hergebruik van regenwater, ...), hebben de economische actoren geen toegang tot een netwerk (distributie en opvang) van water van industriële kwaliteit. Bijgevolg zien deze actoren zich ertoe verplicht om drinkwater voor huishoudelijk gebruik te verbruiken (dat duurder is dan eventueel water van mindere kwaliteit), ook al hebben zij dit niet nodig voor hun processen.

Brupartners vraagt daarom dat, net zoals bij ondernemingen die werkzaam zijn in sectoren die gevoelig zijn voor stijgende energieprijzen, de gevolgen voor de economische activiteiten van ondernemingen die grote hoeveelheden water verbruiken nauwgezet zou worden onderzocht.

Brupartners is van oordeel dat het om economische en milieuredenen dringend noodzakelijk is om een grondige beraadslaging te voeren rond de distributie en de terugwinning van water van industriële kwaliteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Aangezien huishoudens en ondernemingen met moeilijke situaties zouden kunnen worden geconfronteerd, is **Brupartners** tot slot van oordeel dat er voortdurend een dienst toegankelijk zal moeten zijn opdat de klanten van VIVAQUA gemakkelijk met de onderneming zouden kunnen communiceren.

2.2 Financieringsbronnen en situatie van VIVAQUA

Brupartners is zich ervan bewust dat de financiering van de wateroperatoren moet worden gewaarborgd, ook al vertonen deze operatoren momenteel een structureel tekort. Dit laatste is met name één van de argumenten die worden gebruikt om de noodzakelijke wijziging van de tariefmethodologieën te rechtvaardigen.

³ [Welzijnsbarometer 2021. Observatorium voor Gezondheid en Welzijn](#)

Brupartners acht het van het grootste belang dat er een debat over de financieringsbronnen zou plaatsvinden, zodat de taken op het gebied van waterproductie en -distributie, technische regelgeving inzake de drinkwaterkwaliteit, afvalwaterzuivering en afwatering naar behoren zouden worden gefinancierd en geen gevolgen voor de situatie van de meest kwetsbare huishoudens en ondernemingen zouden hebben.

Vandaag wordt de financiering van de Brusselse wateroperatoren, naast leningen (die tot schuldenlasten leiden), voornamelijk door twee bronnen verzekerd : de gewestelijke subsidie en de waterfacturen. Als gevolg hiervan heeft VIVAQUA 5 mogelijkheden om ervoor te zorgen dat de vereiste EIB-ratio's worden gehandhaafd :

1. Vermindering van de uitgaven
2. Herkapitalisatie van VIVAQUA door een verhoging van het eigen vermogen en/of de toetreding van nieuwe aandeelhouders
3. Toekenning van nieuwe subsidies
4. Tussenkoms van de gewestelijke waarborg
5. Verhoging van de inkomsten

Brupartners neemt er akte van dat VIVAQUA heeft geprobeerd de uitgaven zoveel mogelijk te beperken. Hij wijst er echter op dat de vermindering van de investeringen niet ten koste mag gaan van de kwaliteit van de infrastructuur. Het uitstel van de werkzaamheden mag er niet toe leiden dat er later dringende en duurdere werkzaamheden zouden moeten worden uitgevoerd.

Brupartners herhaalt dat het belangrijk is om de gevolgen van deze situatie voor de werknemers van de onderneming zoveel mogelijk te beperken.

Brupartners wijst erop dat hoewel de subsidiëring van de wateroperatoren het toelaat om de waterfacturen niet rechtstreeks te beïnvloeden, deze subsidiëring ten laste komt van alle Brusselse belastingbetalers en een mogelijke budgettaire ontsporing inhoudt.

Brupartners herinnert er evenwel aan dat ook andere financieringsbronnen zouden kunnen worden overwogen. Zo is **Brupartners** met name van mening dat de renovatie van het opvangnet, die met de verhoging van de watertarieven moet worden gefinancierd, terecht zou kunnen worden opgenomen in de investeringen die de Europese Unie via het federale herstelplan financiert. Gelet op de armoedegradaad in Brussel kan het immers gerechtvaardigd zijn dat elke actie, die erop gericht is om de « gedwongen » uitgaven van de Brusselse huishoudens en economische actoren te beperken (door te voorkomen dat de renovatie van het opvangnet door een verhoging van de lopende ontvangsten wordt gefinancierd), in het kader van dit herstelplan zou kunnen worden opgenomen. Aangezien bovendien de vervaardiging van de voor de renovatie van het opvangnet benodigde schalen werd verplaatst, zal een zeer groot deel van de investeringen op dit gebied de plaatselijke economie doen draaien. Hij benadrukt dat gezien het sociaal en interfederaal overleg inzake het herstelplan nog gaande is, het nog steeds mogelijk is dat de Brusselse overheden dit voorstel zouden steunen.

Brupartners wijst er ook op dat het lenen en het subsidiëren van een deel van de waterprijs als financieringsmodaliteiten niet a priori mogen worden uitgesloten en mogelijk moeten blijven, met name gelet op het feit dat de financiering van de renovatie van het opvangnet een investering in infrastructuur vormt. Financiering door leningen (in plaats van door lopende inkomsten) voor deze uitgavencategorie wordt echter doorgaans als aanvaardbaar beschouwd. In dit verband zij opgemerkt

dat de financiering van de uitbreiding van de metro door middel van schulden geen aanleiding tot grote bezwaren heeft gegeven.

Voorts betwijfelt **Brupartners** of het relevant is om een jaarlijkse waarborg van ongeveer één miljoen euro voor de jaarlijkse waarborg van het Gewest te betalen, als er geen gebruik van wordt gemaakt. Hij vraagt zich af of het niet efficiënter zou zijn geweest om het gecumuleerde bedrag van deze waarborg te gebruiken om VIVAQUA te herkapitaliseren en haar schuldratio's evenzeer te verbeteren.

Tot slot wijst **Brupartners** op de verschillende factureringsproblemen die met de implementatie van SAP IS-U gepaard gaan. Hij acht het van het grootste belang dat deze problemen zo snel mogelijk zouden worden opgelost. In dit verband wijst hij erop dat het Hof van Cassatie⁴ in 2015 Electrabel heeft veroordeeld omdat het onbetaalde rekeningen had gefactureerd, terwijl er na een jaar geen enkel document was overgelegd. Het Hof heeft dan geoordeeld dat de verjaringstermijn voor niet schriftelijk aangetoonde achterstallen één jaar bedroeg voor de consumentenbetrekkingen. Het is belangrijk dat VIVAQUA zou nagaan of dit beginsel niet op haar van toepassing is.

Tot slot beveelt **Brupartners** aan om VIVAQUA bij alle besprekingen met betrekking tot de coördinatie van wegwerkzaamheden te betrekken.

*
* *

⁴ [C.14.0268.F/1](#)